

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 58. An & qualiter procedendum non servato juris ordine in delictis & malefactoribus notoriis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

viam inquisitionis processatus, fuit condemnatus ad pœnam ordinariam.

2. Resp. Secundo: De jure civili non tantum potest, sed & debet puniri talis pœnâ ordinariâ, *L. 2. c. de abolendis, L. ordo ff. de publ. judic. Abb. inc. inquisitionis. b. t. n. 8. Felin. ibid. n. 3. Marant. l. c. Tiraq. de pœnis temper. c. 53. num. 2. Sanch. L. 6. conf. c. 3. du. 40. Pirh. Wiestn. h. cc.*

Quæst. 58. An & qualiter procedendum non servatò juris ordine in delictis & malefactoribus notoriis.

R Esp. Primo: Prænotando ac recolligendo in unum locum, quæ antecedenter *b. t.* sparsim dicta sunt: primò occultum propriè dici, quòd nulla ratione probari potest *Jo. And. in c. vestra, de cohob. cler. & mulier. n. 12. Abb. ibid. num. 10. Fagn. num. 45.* Penè vel quasi occultum, quòd à paucis tantum, vel duobus, tribus, vel etiam quinque scitur, cum id adhuc secretum, quod in præsentia quinque personarum dicitur, *can. 87. de pœnit. dist. 1. §. hac ergo.* Et ibi *Glos. v. secreta,* quamdiu adhuc ad iudicium non deferuntur; ut *Fagn. ad cit. c. vestra.* Secundo publicum completi tres gradus, seu veluti species; ut *Guar. de carit. d. 8. f. 6. in pr. Castrop. t. 6. d. 3. p. 13. n. 1.* Primus quod saltem à duobus scitur, adeoque probari potest, & hinc jure probabile dicitur, *Arg. L. Herodes. ff. de testamentis, & cum pene occulto confunditur, Fagn. l. c. n. 51. & 121.* Alter gradus, si non tantum probari potest, sed ita notum pluribus, ut fama de illo existat, quod etiam manifestum & famosum dicitur. Tertius, quod ita notorium est, ut nullâ viâ aut nullò modò celari & negari possit; diciturque tunc notorium, *Abb. in c. vestra. n. 11. Nav. c. 27. Man. n. 255. Fagn. in c. vestra. n. 11.* Tertio famosum dicitur, quod per famam publicam innotescit. Quarto manifestum propriè est, quod publicè & famosè notum ex certa scientia & certis authoribus, per quod differt à famoso, quod non requirit certam scientiam, cum etiam proveniat ex sola suspitione & rumore ejus; nec certum authorem, quorum utrumque est quid fallax; ac ita ad illud præter publicum concurrere debet fama, quæ ad publicum non requiritur, *Abb. in cit. c. vestra n. 12. Fagn. n. 55. Tusch. Lit. N. concl. 104.* Quintò notorium propriè loquendo est, quod constat vel per evidentiam rei, quæ nulla prorsus tergiversatione celari potest, *c. fin. de cohobit. cler. cum mulier. c. cum olim. d. V. S. uti si fiat coram omnibus, vel majore parte communitatis, hac enim populus universus designatur, L. 160. ff. de reg. jur. vel de quo constat per confessionem rei factam in iudicio, (intellige sponte, & non ex gravi metu, aut vi tormentorum) vel de quo patet per sententiam condemnatoriam, à qua non fuit appellatum, *cit. c. fin. de cohobit. cler. & mulier.* aut de quo constat per testes idoneos, & legitimas probationes, quibus nihil opponi potest, *c. olim. de V. S. juncta Glos. in c. communicavit, v. loquere. de testib. Pirh. h. t. n. 55. Reiffenst. num. 246.* Porro licet quandoque notorium & manifestum sumantur pro eodem, differt tamen propriè loquendo, & prout tertiâ speciem constituit, in hoc præcipuè, quod manifestum minus sit, quàm notorium, *Abb. l. c. Fagn. n. 55. Tusch. l. c. n. 19.* De eo verò, quòd hominum frequentia requiratur, ut delictum dicatur verè & propriè notorium, controversatur valdè inter AA. in eo tamen ferè convenientes, quòd major pars populi vicinæ, parochiæ, collegij, communi-*

tatis (modò in ea non pauciores, quàm decem) requiratur, *Sylv. v. notorium. q. 4. Abb. l. c. n. 16. Navar. l. c. c. 27. n. 55.* An verò id ipsum procedat, dum communitas magna est, *v. g. 300.* non omnes consentiunt; affirmare videtur *Sanch. L. 6. conf. c. 3. du. 3. Abb. l. c. & Fagn. id relinquentium iudicio prudentis Judicis arbitrantur, spectatis circumstantiis loci, temporis, qualitate personæ & delicti. His prænotatis*

2. Resp. Secundo: Contra crimina verè notoria potest Judex procedere, eaque punire non servato juris ordine, prout constat *ex can. 14. §. his omnibus. caus. 2. q. 1. c. 16. ead. caus. & q. c. super his de testib. cog.* Ex ea quoque ratione, quod ordo juris inductus ideo, ne veritas debite indagari, & maliis accusantium occurrere possit, & ne quis innocens condemnaretur; sed cuiuslibet esset potestas defendendi se, causamque suam, juxta *cit. can. 16.* Hinc, cum per notorietatem aperta sit veritas, dicto ordine opus non est. Atque ita in specie: primò in notoriis non requiritur accusator, aut denunciator, multoque minus libellus, sed potest Judex sine his procedere ex officio; contra notoriè delinquentem, *juxta c. evidentiâ. h. t. c. manifesta. caus. 2. q. 1. cum libellus etiam ad processum summarium non requiratur, multò minus ad procedendum in notoriis, utpote quæ nequidem summarium ordinem requirunt.* Secundo in notoriis reculari non potest Judex tanquam suspectus, *Arg. c. 24. de appell. & ibi Glos. v. manifesta;* si tamen sint crimina, quæ jure taxatam pœnam habent. In aliis enim, quæ pro arbitrio Judicis puniuntur, is reculari potest à reo habente legitimam reculandi causam. Tertio, non requiritur ad probandum crimen notorium, productio & examen testium, utpote non necessarium ad acquirendam certam veritatem quæ jam notoria est, *c. 17. caus. 2. q. 1. junct. c. 3. de testibus;* ad probandum tamen ipsam notorietatem, quandoque testes adhibendi. Quarto non requiritur citatio in casu, quo crimen non tantum notorium est, sed etiam evidenter constat, nullam defensionem competere reo: quamvis tamen DD. communiter & praxis suadeant, ne Judex aliquem etiam notoriè delinquentem sine citatione damnet, nec temerè nota pronunciet. Quintò non requiritur sententia in scriptis; dum enim jura universali-ter statuunt, in notoriis solennitates juris non requiri, hæc etiam in sententia requirendæ non sunt, ita tenent *Innoc. in c. ex parte. d. 1. de V. S. num. 1. Calder. in cit. c. vestra. n. 47. Farin. pr. crim. q. 21. n. 115. quin & Passer. in tribunal. regul. q. 10. n. 12. & alii apud Reiffenst. h. t. n. 158.* docent in notoriis loco sententiæ sufficere solum præceptum Judicis reo pœnam imponentis. Verum quidquid sit de jure, observari tamen de consuetudine, ut etiam in notoriis feratur sententia, tenent *Clar. §. fin. q. 9. n. 8. Fagn. in cit. c. vestra. n. 96. apud Reiffenst. n. 159.* qui ad conciliandas has sententias alia id dici posse de sententia non requirente solennitatem scripturæ, vel de sententia declaratoria notorietatis. Sextò in notoriis non datur appellatio, sed ea non obstante, procedere potest ad executionem pœnæ, *c. cum sit. §. fin. & c. pervenit. c. proposuit de appell. eò quòd in notoriis; pronuntiatio Judicis potius sit executio juris, quàm sententia.* Quamvis detur appellatio à sententia declaratoria notorietatis: cum multa dicantur notoria, quæ talia non sunt; ut dicitur, *c. consuluit. de appel. Reiffenst. n. 260. & 261.*

3. Resp. Tertio: Ut præfate modo contra notoriè

torie delinquentem procedi possit requiritur primò, ut delictum sit verè & propriè notorium, dum agitur de notorietate facti, nempe commissum in præsentia saltem sex personarum, ita ut non sufficiat esse manifestum & planè famosum. His non obstantè quòd *can. 14. §. his omnibus. caus. 2. q. 1.* & alibi in jure dicatur, in manifestis non esse necessariò observandum juris ordinem; cum manifestum ibidem significet idem ac verè notorium. *arg. c. cum olim. de V. S.* Secundò ut judici legitime constet de Notorietate vera delicti, nimirum vel ex eo, quòd commissum in conspectu ipsius judicis pro tribunali sedentis, aut in actu & exercitio suæ Jurisdictionis existentis præsentè etiam majore parte communitatis, ut Passerin. *l. c. num. 6.* vel præsentibus Assessioribus, aut saltem Notario publico ut Ameno *pract. crimin. tit. 3. V. Canon. circa num. 58.* Reiffenst. *num. 63.* cum acta coram iudice per Notarium in judicio conscripta plenè probent. Vel constet illi per testes, saltem duos omnimodè exceptione majores, qui ex proprio sensu deponant, non tantum de delicto commissò, sed & de notorietate facti, ut Farin. *l. c. q. 21. num. 205.* Passer. *l. c. q. 10. n. 9.* Ameno *l. c. n. 56.* quos citat & sequitur Reiffenst. *num. 264.* testans de communi. Tertio requiritur, ut constito de Notorietate, Judex quoque de ea pronunciet. Barb. *de Offic. & potest. Episc. alleg. 106. n. 18.* Tambur. *de Jur. Abb. tom. 3. d. 7. q. 2. num. 19.* Reiffenst. *l. c.* ita ut, si Judice de Notorietate non constet legitime, aut is de ea in sententia mentionem non faciat, dicendo v. g. *siquidem notorium est crimen Titii, condemnamus eum ad pœnam N. N.* Processus sit nullus, & hinc ab eo appellari possit. Non tamen necesse est, ut de ea pronunciet per sententiam interlocutoriam. Ac denique constare quoque ei debet de qualitate delicti in ordine ad malitiam, ita ut non sufficiat constare notoriè homicidium commissum, sed etiam quòd culpa vel dolo, & non fortuito, vel ex sui defensione inculpata tutelæ commissum. Clar. *§. fin. q. 9. n. 3.* Farin. *l. c. n. 49.* Passer. *l. c. n. 5.* Reiffenst. *n. 265.*

Quæst. 59. An præter hos jam declaratos modos deducendi crimina in judicium sint & alii, & qui illi?

Resp. Affirmativè, nempe confessionis *c. 2. de confessis.* Quà factâ in judicio aperitur iudici via ad instituendum super crimine processum inquisitionis, infligendumque reo per sententiam pœnam etiam ordinariam. Dein exceptionis juxta *c. cum dilectus de ordin. cogn. & c. 1. de exceptione,* de qua præter dicta *l. 2. t. 26.* notanda sequentia huic loco magis congruentia. Primò, quòd sit oppositio criminis à reo facta, ut iudicem ab officio seu jurisdictione, accusatorem ab accusatione, denunciatores à denunciatione, testem à testando removeat, vel etiam ut vindictam publicam subeat is, cui crimen opponitur. Ut sumitur ex Claro *§. fin. q. 19. n. 2.* Scaccia *de judic. civil. & crim. l. 1. c. 75. n. 2.* Secundò quòd hæc exceptio institui potest modo duplici, nimirum civiliter vel criminaliter. Civiliter crimen opponitur ad removendum iudicem ab officio in illa causa, accusatorem ab accusatione? Criminaliter dum insuper opponitur, ut puniatur pœna tali crimini à Lege statuta accusator vel testis. Et in priori casu, is, cui crimen opponitur, non potest condemnari per sententiam ad ordinariam vel extraordinariam pœnam, etsi crimen oppositum fuerit legitime proba-

R. P. Lehr. *Jur. Can. Lib. V.*

tum, nisi alius processus desuper instituat, quòd potest iudex ex officio, ubi exceptionem apprehendit esse legitimam: sed solum per sententiam interlocutoriam ab accusatione & testificatione removeri, juxta *c. cum dilectus. §. verum.* Wiestn. *h. t. n. 102.* Reiffenst. *n. 237.* & statim in eodem processu ex probationibus rei, vel aliunde cognoscere & judicare, an exceptio sit justa & legitima, eamque, si legitimam cognoscat, per sententiam interlocutoriam admittere; si injustam & frustratoriam rejicere, eaque non obstante in processu pergere. Uti Clar. *loc. cit.* Barbof. in *c. cum dilectus. n. 5.* Pirh. *h. t. n. 130.* Reiffenst. Wiestn. *ll. cit.* In secundò verò casu, seu ubi exceptio criminaliter facta, ea induit naturam accusationis. *arg. l. 7. de accusat.* Adeoque conditiones ad accusationem requisitæ in ea observandæ, v. g. locus & tempus commissi criminis exprimenda. Quodque excipiente in probatione delicti objecti deficiente, absolvatur ab eo accusator & testis, ita ut ab alio denuo super eodem accusari nequeat. Scaccia *l. c. n. 2.* Clar. *n. 3.* Wiestn. *n. 203.* Eà verò probatâ juxta petitionem excipientis, ad pœnam ordinariam vel extraordinariam condemnandus accusator & testis, *arg. c. super his. & l. si cui §. 2. ff. de accusat. & ibi Bart. n. 5.* Tertio notandum, quòd sicuti, dum contra accusatorem excipitur criminaliter, non tantum repellitur ab accusatione, sed etiam punitur, sic, ubi accusatori ad prælaturam beneficiumque Ecclesiasticum per electionis confirmationem aliãve provisionem jam promotò, adeoque jam titulum consecuto, objicitur crimen, quòd de jure obstat ejus consecrationi, ordinationi, missioni in possessionem, is probato crimine non tantum repellitur à jure quærendo, per consecrationem, ordinationem, missionem in possessionem, sed etiam jure jam quæsito per confirmationem aliãve provisionem, seu ipso titulo dignitatis alteriùsve beneficii. Idque in favorem & utilitatem Ecclesiæ, cui inutilis esset Prælati aut Rector non consecratus, non ordinatus, aut administratione ob non adeptam possessionem carens, jure inductum est. Ita juxta *c. super his. Jo. Andr. ibid. n. 10.* Vivian. *§. excipiens.* Pirh. *h. t. n. 102.* quos citat & sequitur Wiestn. *h. t. n. 103.* Quartò in dubio, num crimen ab excipiente objectum sit civiliter vel criminaliter, præsumi objectum civiliter, Decian. *rr. crim. l. 3. c. 30. num. 4.* Wiestn. *n. 104.* eò quòd exceptio naturâ suâ non ad vindictam, sed ad agentis intentionem excludendam tendat, juxta *c. cum dilectus. de ordin. cognit. & l. except. ff. de except.* Quintò quòd criminosus non admittatur ad excipiendum de crimine, si prosequatur bonum publicum, quia est excipiens voluntarius, hæcque exceptio vim habet cujusdam accusationis, à qua repellitur criminosus, ut & à testificando. Secus, si persequatur suum interesse proprium, v. g. quia is, contra quem excipitur, futurus est suus Prælati, vel Parochi, vel Patroni, vel ejus interest, talem non promoveri; cum tunc sit excipiens necessarius, & prosequenti jus suum obstat non debet exceptio criminis, sive quòd sit criminosus. *arg. c. 2. caus. 4. q. 6.* Nisi aliunde ex aliqua causa sit suspectus. *arg. c. ult. caus. 3. q. 10.* Sic contra electum in Episcopum quilibet subditus, tam quoad personam quàm formam electionis; contra promovendum ad Ecclesiam curatam quilibet parochianus; contra simplicem beneficiatum, quilibet de Ecclesia, in qua est beneficium, excipere potest: quia cujuslibet in-

E

terest,